

Adil Erdem

Gadepigen

Gadepigen

© 2006 Adil Erdem og

CDR-Forlag

Omslag: Ulla Rose Andersen

Tryk: Preses Nams

ISBN 87-7841-437-7

Ekspedition:

Boghandlen eller direkte fra CDR-Forlag

Montanagade 29 E, DK-8000 Århus C

Tlf. 8612 3078

Fax 8619 9566

cdr@cdr-forlag.dk

www.cdr-forlag.dk

1

Der var ti dage til Elifs fødselsdag. Om ti dage fyldte hun ni år. Og så var der 365 dage, til hun havde fødselsdag igen. Om et år var hun måske stadigvæk gadesælger her i den store by. Måske var hun det ikke længere. Måske gik hun i skole.

Tankerne fløj igennem hovedet på hende. Det føltes dejligt at tænke så langt ud i fremtiden. Hun fandt sit lille skrivehæfte i sin rygsæk og skrev meget omhyggeligt tallet 365.

»Om 356 dage har jeg både en skoleuniform og en skoletaske,« sagde hun, og pludselig fik hun en idé.

For at tænke ideen grundigt igennem satte hun sig på en tom frugtkasse foran en købmandsbu-tik. Hun kunne holde en fødselsdagsfest for sig selv, uden at nogen behøvede at vide noget om det.

Hun rejste sig og betragtede sin blomstrede kjole. Så bøjede hun sig forover for at se på sine nye sko, som moren havde købt i en genbrugsbutik.

»Man sætter sig altså ikke bare foran en købmandsbutik, hvis man ikke skal købe noget!« Det var en stor, skægget mand, der talte til hende.

»Jeg ville bare ...«

»Kan du så se at komme i skole.«

Elif overvejede at sige til manden, at hun ikke gik i skole. Men hun gjorde det ikke, for hun orkede ikke at svare på en masse spørgsmål. Elif tog sin rygsæk og gik. Kort efter satte hun sig på en bænk ved havnen og fandt sin lille dukke frem fra rygsækken. Elif strøg dukken over håret og kyssede den flere gange.

»Jeg har helt glemt at fortælle dig, at jeg har fødselsdag om ti dage. Om ti dage fylder jeg ni. Det er en god alder, siger min mor. Så kan jeg løbe lidt hurtigere og sælge flere kildevandsflasker til turisterne. Men jeg har en rigtig god nyhed til dig. Den vil jeg fortælle dig på vej hjem. Det er noget rigtig spændende,« sagde Elif. Hun fik øje på to betjente og skyndte sig at lægge dukken ned i rygsækken igen. Betjentene havde givet hende besked på, at hun ikke måtte færdes

på gader og stræder uden en voksen. Elif havde ikke lyst til at få mere skældud. Hun rejste sig og gik uden at se på betjentene.

Da Elif nåede Hasans købmandsbutik, var klokken allerede ti om formiddagen. Den brændende sol var atter stået op og gloede ned på hende. Hun blev helt træt ved tanken om, at hun igen skulle slæbe kildevandsflaskerne hen til turistgaderne.

»Kommer du for sent én gang til, så er du færdig med at arbejde for mig,« sagde Hasan og blev ved med at se på Elif med sine vrede øjne, indtil hun rødmede og fik tårer i øjnene. Hver gang Elif fik tårer i øjnene, tænkte hun på sin far: »Dine tårer er som små perler, min lille skat.«

»Så,« sagde Hasan og lagde hånden på Elifs ene skulder. Hun mærkede hånden som noget meget tungt og varmt.

Hasan var en bekendt af familien. For nogle år siden havde han arbejdet sammen med Elifs far på en byggeplads. Hasan var kurder ligesom Elifs familie.

»Jeg har en ny opgave til dig i dag. Du skal ikke slæbe rundt på de tunge flasker. Det kan din krop slet ikke holde til.«

»Jeg bliver ni år om ti dage. Min mor siger, at

man kan løbe lidt hurtigere, når man er ni år,« sagde Elif uden at kigge på Hasan.

»Det er tungt at bære 20 flasker vand,« sagde Hasan og gik ind i butikken, mens Elif skyndte sig at tørre øjnene, uden at han så det.

»Du må ikke sige til min mor, at jeg kom for sent på arbejde i dag,« sagde Elif og tog imod en stak postkort.

»De vejer ikke ret meget. Prislisten er her,« sagde Hasan og pegede på nogle håndskrevne tal.

Der blev ikke sagt mere. For første gang i lang tid var Elif så glad, at hun dansede af sted hen imod turistgaderne, som hun kunne finde med lukkede øjne. Det var, som om hendes lille, spinkle krop også var meget glad for den nye opgave, som slet ikke var anstrengende. Inden hun nåede turistgaderne, satte hun sig ned og tog dukken op af rygsækken:

»Jeg skal slet ikke sælge kildevand mere! Nu skal jeg bare sælge postkort. Hasan siger, at jeg skal sælge 50 om dagen. Og så må jeg beholde pengene for de sidste 10, men hvis jeg kun sælger 40, så må jeg beholde pengene for de sidste 5. Tror du ikke, det bliver dejligt?« sagde Elif. Hun tog dukken i begge hænder og så den ind i

øjnene, mens hun smilede. »Og du kan godt begynde at glæde dig, til vi skal hjem i aften. Jeg har alle tiders overraskelse til dig. Bare vent!« sagde Elif og løb af sted.

2

Der var stadigvæk ni dage til Elifs fødselsdag. På et tidspunkt talte hun på fingrene, hvor mange gange hun skulle sove. Nogle gange fik hun det til otte og andre gange til ni. Hun blev helt forvirret og opgav at tælle nætterne. I stedet tænkte hun på Hasans rosende ord:

»Hvor er det flot, at du har solgt dem alle sammen. Dygtig pige ... dygtig pige ... dygtig pige.«

Da Elif nåede hen til hængebroen, fandt hun en bæk og satte sig. Det gjorde lidt ondt i benene, men ikke lige så meget, som dengang hun slæbte rundt på kildevandsflaskerne. Pludselig faldt hun i staver. Hun tænkte hverken på sin fødselsdag eller på overraskelsen, som hun havde lovet dukken. Hun vendte sig om på bænken og kiggede mod vest. Solen var gået ned, men de stråler, den havde efterladt, oplyste stadigvæk

himlen over havet. Hun tog sin dukke op af rygsækken og satte den på bænken ved siden af sig. I sin lomme fandt hun to stykker chokolade og lagde dem imellem sig selv og dukken.

»Der er noget, jeg skal fortælle dig. Du må love mig, at du ikke siger det til nogen,« sagde Elif. Så tog hun et af stykkerne og kiggede igen ud mod vest, hvor strålerne var blevet mindre.

»Kan du huske ham manden, den gamle mand med hatten, ham, der inviterede mig med hjem for at give mig legetøj og bøger?« sagde hun til dukken og tog den op. »Ham så jeg igen i dag. Det er hans skyld, at jeg solgte alle postkortene. Han købte halvdelen og gav mig også lidt ekstra penge. Det, du ikke må sige til andre, er, at jeg næsten har lovet at gå med ham hjem. I dag sagde han også, at han vil sende mig i skole, hvis jeg altså vil ...«

Elif blev siddende lidt. Hun sad tavs og spiste sin chokolade og kiggede på de sidste solstråler over havet. De forsvandt én efter én på den mørkeblå himmel. På et tidspunkt kom hun i tanke om det, hun havde aftalt med sin mor:

»Du skal være hjemme, før solen forsvinder,« havde moren råbt. Ordene rungede i Elifs hoved. Hun rejste sig op, tog sin dukke og sagde:

»Glem det! Det, jeg sagde, passer slet ikke. Det var bare fantasi. Er jeg ikke god til at finde på historier? Det er også derfor, man går i skole, for at lære at bruge fantasien, det har jeg engang fået at vide af en stor pige. Men jeg kan godt bruge min fantasi. Se, var jeg ikke god?« sagde Elif. Så lagde hun dukken ned i rygsækken og begyndte at løbe.

Elif kunne godt lide at løbe. Det var, som om man levede hurtigere, når man løb. Hun var god til at løbe fra sin mor, når hun var vred. Hun var god til at løbe fra sin lillebror. Hun var god til at løbe fra gadedrengene, som ville stjæle fra hende. Og så var hun god til at løbe fra de fremmede mænd, der ville snakke med hende om alt muligt.

»Men jeg ville ønske, at min far kunne løbe hurtigere end mig. Det kan han ikke. Han kan hverken stå eller gå, og sådan har det været lige siden ulykken på byggepladsen,« havde Elif engang hvisket til sin dukke. Det var den dag, Elif havde nægtet at sælge kildevand. I stedet sad hun hele dagen på bænken ved fiskerihavnen og græd, uden at nogen lagde mærke til det.

Forpustet stillede hun sig lige over for deres kælderlejlighed og betragtede lyset i vinduet.

Kort efter gik hun ind. Moren var ved at tage ud af bordet. Faren lå og kiggede op i loftet, men da han så Elif, lyste han op. Hans øjne strålede op på hendes ansigt. Det var, som om de fortalte Elif alt det, som faren havde tænkt på hele dagen, mens hun havde været på arbejde.

Elif løb hen til faren og kyssede ham på kinden, og så gik hun ud til moren i køkkenet. Med glæde i stemmen fortalte Elif om det nye arbejde, hun havde fået af Hasan. Hun fortalte også, hvor meget hun havde tjent, og rakte moren pengene.

Om aftenen, når Elif gav moren sin løn, kiggede moren som regel ud af køkkenvinduet. Alle i familien vidste, at moren blev ved med at kigge ud i mørket. Elif havde en mistanke om, at moren græd indvendigt, når hun kiggede ud i mørket. Men når hun lidt efter kom ind i stuen, var hun en nogenlunde glad mor igen.

»Snak lidt med far, inden du går i seng. Han har talt om dig hele dagen. Han sagde dit navn i søvne flere gange. Han synes, det er så forfærdeligt, at du skal arbejde i stedet for at gå i skole. Sæt dig ved siden af ham et øjeblik. Bare et øjeblik,« sagde moren og gik i gang med opvasken.

»Har han været til læge i dag?« spurgte Elif stille.

»Ja, og lægen sagde det samme som sidst. Der sker små fremskridt. Har der været problemer med gadedrengene?«

»Næ ...«

»Du passer godt på dig selv, ikke?«

»Jo, det skal jeg nok, mor.«

»Har du hørt, at de har stukket en mand ned på kirkegården for at stjæle hans mobiltelefon!«

»Er det rigtigt?«

»Ja.«

Der blev ikke sagt mere.

Elif gik ind til sin far. Hun satte sig ved hans side og lagde sin hånd på hans.

Faren drejede hovedet og kiggede på hende, men han sagde ikke noget.

De smilede til hinanden.

3

»Der er otte dage til min fødselsdag,« hviskede Elif til sig selv, da hun tog sin rygsæk på knagen over skohylden.

Der var stille i kælderlejligheden.

Ved hoveddøren vendte hun om og listede ind igen. Hun gik stille ind på badeværelset og stillede sig foran spejlet, som om hun ville sige noget til det. Lidt efter begyndte hun at skære ansigt. Elif havde mørke rande under øjnene. Hun satte en rød sløjfe i håret og gik.

Da Elif nåede Hasans købmandsbutik, stod han allerede uden for butikken og ventede med en stak postkort i hånden.

»Du får lidt flere i dag« sagde han og betragtede hende længe med et undersøgende blik: »Så må vi se, om du kan sælge dem alle sammen,« sagde han og rakte hende et stykke brød med fe-

taost i. Det gjorde han tit, når Elif skulle i gang med dagens arbejde. »Husk, at hvis betjentene spørger, så er du tyrker og ikke kurder!« sagde han med løftet pegefinger.

Elif var lige ved at fortælle ham, at der var en mand, der havde købt halvdelen af alle kortene dagen før, men hun fortrød og lagde både kortene og brødet ned i tasken. I tasken fik hun øje på sin dukke. Den lå på ryggen og sov.

»Og så passer du godt på dig selv,« sagde Hassan og gik ind i forretningen med en kunde. Hassan var flink nok, syntes Elif. Men han var kun flink, hvis Elif solgte varerne. Han kunne også være ond. For eksempel engang, da nogle gadedrenge havde overfaldet hende og var stukket af med kildevandsflaskerne.

»Lad være med at tænke på det!« sagde hun til sig selv og fulgte strandpromenaden, som førte hen til turistgaderne. Men pludselig blev hun stående og så sig tilbage, som om hun var bange for, at der var nogen, der forfulgte hende. Hendes hjerte slog hurtigere, da hun gik hen ad vejen. Kort efter stillede hun sig lige over for skolen med springvandet og de mange børn og tog sin dukke op af rygsækken:

»Jeg synes, at du skal se, hvor glade de her

børn er, når de kommer i skole om morgenen. Nogle af dem kommer gående, og andre bliver kørt. Jeg er helt vild med en pige, som bliver kørt af sin mor i en rød bil. Det må være skønt, sådan bare at blive kørt til og fra skole. Jeg ved ikke, hvad pigen hedder, men jeg har givet hende et navn. Hun hedder Ayse. Synes du ikke også, det er et smukt navn?« sagde Elif til sin dukke og kiggede over på skolen. Børnene gik stille og roligt ind i skolegården. Der blev flere og flere.

»Se!« sagde Elif til sin dukke og vendte den om mod skolen. »Der kommer den røde bil med Ayse. Jeg er næsten sikker på, at hun har sin røde bluse på. Se, hvor fin hun er. Jeg kan så godt lide, at moren kysser hende farvel på den måde. Så du det? Hun kyssede hende på munden. Det har min mor aldrig gjort ved mig. Hun kysser mig altid på håret eller på kinden eller på panden.«

Da skoleklokken ringede, løb Elif ned til strandpromenaden igen. Hun vidste godt, at hun ikke sådan skulle stå og glo på andre børn.

Der var engang nogle forældre, der havde beskyldt hende for at være en slags gadebarn og havde truet hende med politiet, hvis hun gik ind på skolens grund.

Den dag, det skete, havde hun ikke lyst til at komme hjem.

Turistgaden var allerede fyldt med mennesker. Nogle gik hurtigere end andre. Det var, som om hun kendte dem alle sammen, men tanken om, at manden fra dagen før skulle dukke op og sige en hel masse til hende og købe alle hendes kort, forvirrede hende. Det var, som om en begyndende vrede voksede sig større og satte sig fast i hendes spiserør som noget hårdt, hun ikke kunne synke.

»Du må ikke sælge kildevand her på gaden,« sagde en vred kioskejer og truede ad hende med næven. Hun havde mødt købmanden på gaden hver dag, siden hun var begyndt at arbejde for Hasan.

»Jeg sælger ikke kildevand mere. Kan du ikke se, at jeg ikke har min vogn og min isspand med?« sagde hun og løb væk. Kort efter stoppede hun op og kastede et blik på købmanden:

»Idiot,« sagde hun og gik hen mod kirken, hvor hun satte sig på en bænk med ansigtet mod kirken.

Det var her, hun slappede bedst af nu. Gadedrengene i den nærliggende park var begyndt at drille hende. De få mennesker, der var omkring

kirken, var ret søde og temmelig stille. Det var, som om de ikke havde støj i hovedet, sådan som mange af de andre, hun mødte på gaden.

Elif kunne ikke huske, hvor længe hun sad på bænken, men da hun rejste sig, stod hun lige over for manden fra dagen før, ham, der havde købt halvdelen af kortene. Lidt forvirret kiggede hun væk og ville gå:

»Tænk over det, jeg sagde til dig i går. Du kan finde mig her omkring,« sagde manden og ville igen købe postkort af Elif.

»Jeg har ikke nogen. Du må købe af en anden,« sagde Elif og ville løbe væk, men manden greb fat i hendes jakke.

»Jeg ønsker bare det bedste for dig, at du for eksempel kommer i skole og får lært at læse og skrive. Tænk over, hvad jeg sagde til dig! Jeg tror, det bliver godt for dig, hvis du lytter til, hvad jeg siger til dig,« sagde manden og slap Elif.

»Jeg lytter kun til mine forældre og Hasan,« sagde Elif og gik, men hun vendte sig om og kiggede manden i øjnene:

»Jeg synes hellere, at du skulle snakke med nogen, der har lyst til at snakke med dig.«

Manden rystede på hovedet og tænkte sig om. Øjnene snurrede rundt i øjenhulerne, der nær-

mest var dækket af tykke øjenbryn. Han strøg sig over skægget og kiggede på Elif:

»Lad mig købe alle kortene.«

Elif svarede ham ikke. Hun forsvandt i menneskemængden. Nogle af fodgængerne gik i deres egne tanker, nogle snakkede lavmælt med hinanden, mens de gik, men de fleste nærmest skreg ind i hovedet på hinanden.

En svag hovedpine begyndte langsomt at brede sig i det meste af hendes hoved. Kort efter begyndte det også at gøre ondt i øjnene. Det var, som om hun havde fået en masse salt i dem. Da hun endelig kom væk fra turistgaden, gik hun ind i gadedrengenes park og lagde sig på en bænk med sin dukke på brystkassen.

»Jeg kan ikke sælge noget i dag, når jeg har så ondt i hovedet. Så må jeg bare sige til Hasan, at gadedrengene tog kortene fra mig. Jeg ved godt, at du lige nu tænker på, om jeg tør komme tilbage til Hasan uden penge og kort. Det ved jeg ikke rigtig, om jeg gør. Jeg tror, at jeg er ligeglad,« sagde Elif til dukken og fandt sin madpakke frem fra rygsækken. Osten var faldet ud af brødet. Hun tømte rygsækken for postkort og fandt osten i bunden af tasken.

»Det her ligner slet ikke ost mere,« sagde hun

til sin dukke og kiggede på en gruppe gadedrenge, der sloges: »Jeg går bare hjem og siger til min mor, at jeg ikke vil være gadesælger mere. Jeg vil sige til hende, at alle dem, jeg møder, er dødirriterende, og at jeg hader dem alle sammen.« Det sved endnu mere i øjnene. Der kom en kat hen til hende. Elif lagde brødet foran katten og rejste sig op. Det var ikke første gang, den kat fik noget af Elifs mad. Elif var sikker på, at katten kunne genkende hende. Den var slet ikke bange for hende.

»Spis nu, så du bliver stor og stærk, så de andre hjemløse katte ikke kan bide dig ihjel. Husk at rigtige hjemløse katte ikke græder. Husk det!« sagde hun og strøg katten over den bløde pels.

På vej til strandpromenaden var Elifs hovedpine ved at forsvinde. Hun fik pludselig lyst til at synge, men da hun fik øje på de mange børn, der var på vej hjem fra skolen med springvandet, blev hun stående og kiggede efter dem. De snakkede alle sammen. Hun var sikker på, at de snakkede om alle de nye ting, som de havde lært i dag. Da en gruppe mødre var på vej ud fra skolegården, gemte hun sig bag et nøddetræ.

»Jeg vil lige se, om Ayses mor kysser hende på munden igen. Hvor må det være dejligt at sidde

bag i den røde bil og blive kørt hjem. Jeg kan næsten se det for mig. Jeg kan se, at hun har et dejligt værelse med et skrivebord og masser af bøger. Og så har hun sådan en dejlig blød seng med silkesengetøj. Jeg tror også, at Ayse har silkenattøj.«

Elif kunne ikke huske, hvor længe hun stod bag nøddetræet og kiggede hen imod skolegården. Hun så ikke Ayse blive hentet af sin mor i den røde bil, men da der pludselig kom en betjent og tog hende i armen, var hun ved at dø af skræk. Der gik flere minutter, hvor hun havde svært ved at trække vejret. På et tidspunkt, da hun blev smidt ind i politibilen, ønskede hun, at det bare var en drøm. Et af de mange mareridt, hun havde.

»Jeg har ikke gjort noget!« råbte Elif.

Betjenten sagde ikke noget. Han kiggede på Elif i spejlet. Men Elif kiggede væk og græd. Kort efter standsede bilen ved rødt lys, og så kørte der en rød bil op på siden af politibilen. På bagsædet af den røde bil sad Ayse og kiggede nysgerrigt på Elif. Elif dukkede sig så meget, hun kunne, for ikke at blive set. Hun kastede op. Betjenten stoppede ikke bilen. Han satte farten op.

4

Der var syv dage til Elifs fødselsdag. På vej hen til Hasan blev hun stående og talte dagene på fingrene:

»En, to, tre, fire, fem, seks og syv.« For at være sikker, talte hun efter igen. En stille glæde bredte sig i hendes bryst. Hun tog dukken frem og kyssede den på kinden:

»Kan du se, om jeg har et blåt mærke på venstre kind?« spurgte hun og førte dukkens ene hånd op til kinden. »Det gør lidt ondt. Lige her. I går gjorde det mere ondt. I morgen gør det nok ikke ondt mere. Jeg sagde ikke noget til mor eller far om, at jeg har været på politistationen, og om at betjenten kørte mig tilbage til Hasan. Jeg sagde heller ikke noget om, at betjenten beskyldte mig for at være en lommetyv. Jeg sagde ingenting. Heller ikke om, at Hasan slog mig på

kinden. Nogle gange er det meget nemmere at sige, at man er faldet ned ad trapperne eller har fået tæsk af gadedrengene end at sige sandheden. Så er det også nemmere for min mor. Hvis hun opdager mærket, har jeg tænkt mig at sige til hende, at det var ham gadedrengen, der halter, som gjorde det.«

Elif snakkede længe med dukken, men pludselig stod hun lige foran Hasans butik. Hun var bange for, at han havde set hende tale med dukken. Som sædvanlig sad han foran butikken og gloede på de mange biler, der susede frem og tilbage. Elif skyndte sig at lægge dukken tilbage i tasken. Så stillede hun sig lige foran Hasan og kiggede ned på sine støvede sko.

»Hvis det sker én gang til, så er det slut. Er du klar over, at jeg mister penge på dig? Jeg kan finde tusindvis af piger og drenge på din alder til det her arbejde. Bare så du ved det,« sagde han og pegede på en stak postkort, der lå på et gammelt bord.

Elif blev stående og stirrede på de store vandmeloner, der lå i en enorm bunke lige ved butikken.

»Hørte du, hvad jeg sagde?« lød det fra Hasan.

»Jeg skal nok sælge dem alle sammen,« sagde Elif, og så lagde hun kortene ned i sin rygsæk og gik. For første gang fik hun ikke en madpakke af Hasan.

»Tænk på din syge far!« råbte han efter Elif.

Ordene: *Tænk på din syge far!* ringede igen og igen i hendes ører. På et tidspunkt, da hun var ved at nærme sig turistgaderne, stak hun fingrene i ørerne og råbte: »Det gør jeg også,« men da hun opdagede, at en gruppe mænd kiggede på hende, skyndte hun sig væk. Hun løb hurtigt. Hun elskede at løbe. Hun løb så hurtigt, at ingen af gadedrengene kunne fange hende. En gang løb hun fra en betjent, som ikke ville have, at hun solgte kildevand på turistgaden. Selvom han havde lange ben, kunne han ikke fange hende.

»Hun løber jo som en hare!« havde betjenten sagt.

Solopgangen var helt fantastisk. Den varmede hende dejligt i nakken, og hun stillede sig ved et mennesketomt busstoppested og kiggede i sin rygsæk. Først kiggede hun på kortene, og så tog hun sin dukke op:

»I dag skal vi nok få kortene solgt,« sagde hun og satte sig på bænken. Hun lagde dukken på si-